

örvénylés, a káosz féktelen szabadsága. Felkavaró, radikális gesztusok, amelyekről sokáig azt sem tudtam, hogy léteznek. Ültem az asztali lámpa halvány fényében, az olajkályhaszagban. Remegett a ház, mélységek nyíltak a padlón, a falakban, bennem. Tudtam, hogy minden végleg megváltozott.

Kollár-Klemencz László

Hogyan veszítettem el a csendet

Sokáig csend vett körül, aztán egyszer csak tudtam járni, megindultam a rádió felé, és a kiszűrődő zene ritmusára nyomogatni kezdtem a csontszínű gombokat.

Korán kezdődött. Első emlékem, hogy állok Kovács Jancsiéknál, akinek apja vagy az udvaron, vagy a kocsmában hegesztett, anyukájára a mosógép mellett állva emlékszem, ahogy néz bele a forgó centrifugába, ami egyre jobban rázza izmos, rövid, meztelen alkarjait, próbálja megtartani a tébolyodott gépet, műanyag színes otthonkájának ráncai remegnek, bámulja a ruhaörvény fenekét, közben mi, gyerekek, Jancsi, Éva, Emese, a szomszéd kislány meg én az egyik szobában játszunk, a kazettás magnómon Beatles-dalokat hallgatunk, a földön kártyák, tarsasjáték darabjai, nyakamban egy seprű, és halandzsa nyelven énekelem: *ic pin a hardéznájt*, pengetve a cirokseprű száljait. A gyerekek meg néznek fel rám a padlóról, és valamelyeik azt mondja: ez milyen jól megy neked!

Akkoriban állandóan hurcoltam magammal a hanglejátszó készülékeimet és mindenhová zenével mentem, a szomszédban is alakult egy kisebb gyerekzsúr, ahová már az Unitra lemezjátszómmal érkeztem, és bakelitekről ment a zene, *A kenguru* című film zenéje, Abba, Fonográf..., az egyik lány mellém ült, és dicsérte a lemezjátszót, hogy milyen színes, igen színes volt, átlátszó kék a fedele és narancssárga a doboza, a fedelébe volt beépítve a hangszóró, amiből jött a zene.

Sztereó! Mondtam a lánynak, ő meg csak nézte a kék műanyag fedélbe ragasztott egyetlen ovális kis hangfalat. Szereó? Kérdezett rá, egy hangfallal? Szereó, mondom, kicsit zavarba jöttem, hogy a lány jobban ért hozzá, és azt válaszoltam, hogy ez egy egyhangfalas sztereó, úgy sztereó, hogy egy, a lány meg csak bólogatott kerek szemekkel, és odébb ment.

Hangszert is adott a család a kezembe, hegedűt, amivel a nővérem törte elöttem a jeget, csapkodta a szomszédok jószándékú hallását és fáradt ütemérzékét, ha hazaértek a munkából, vagy otthon maradtak. Évekig kell húzni a hegedűt, hogy ne legyen bántó a hangja, és ezeket az éveket egy egész házközösség kénytelen túrni, amióta világ a világ. Nekem egy év volt ismerkedni ezzel a hanggal, utána én is kezembe kaptam egy hegedűt, hogy tanuljak rajta. Úgy könnyebb volt, ha ketten egyszerre játszottunk, nekem könnyebb volt, de neki nem. A nővérem akkorra már komolyan tűnő darabokat játszott, én meg csak huzogattam a vonót, az a kéztartás, a hangszer, hogy a vállamon, a vállap, hogy jól simuljon, rettentően nyomta a nyakam,

és furcsa volt, hogy vállam és az állam együtt kellett működjön ebben a tevékenységben, hogy megtartsák, ráadásul előre megírt módon azt a törékeny hangszert, amiből fenyőfa szaga áradt dohos szekrényszaggal keveredve, na és amikor rátettem a húrokra a vonót, megálltam, mielőtt meghúzom, gondoltam még várok, pár másodpercig élvezhetem a csendet, aztán az a nagy robajjal feltörő recsegés, ami a gyantás lószőr és a fémhúr találkozásából létrejött, beleremegett az állam, az állcsontomon végigszaladt a remegés, és elöntött, recsegtem-ropogtam egész testemben, alig bírtam ki, hogy ne dobjam el a fűdősobáig. Néha eldobtam. Törték a vonók, tört a hegedű feje is, de nem emlékszem, véletlen volt-e, vagy szándékos véletlen.

Mindezek ellenére azt mondták a vizsgán az első év végén, hogy tehetséges, ötös, olyan, mint a nővére, sőt jobb, aztán jött a második év első félév, ott hármásra vizsgáztattak, kicsit többet kellene gyakorolnia, de nagyon ügyes! – mondták, aztán év végén, emlékszem sportközvetítés ment a tévében, én óvatosan a készülék tetejére helyeztem a kottát, nehogy gölt takarjon el, és úgy gyakoroltam. Máig a fülemben van a dallam, a dallamot tudtam, azt hamar megjegyeztem, csak lejátszani, az volt keserves, aztán délután lementem a József Attila Gimnázium egyik termébe, a vizsgabizottság elé. Elhúztam a darabot, és mint aki ott sem volt, elhagytam a termet. A hét végén megálltunk vidékre menet a zongoratanárnő háza előtt, anyám felment az eredményért, én, apám meg a nővérem bent maradtunk a kocsiban. Anyám mosolyogva jött vissza, beült és csak tovább mosolygott, hogy a szemét kellett törölgetnie a sírástól. Na, mit mondtak? – kérdezte apám. Egyest kapott, azt mondta a tanárnő: inkább sportoljon!

Hegedülni a mai napig nem tanultam meg, viszont harminc év zenélés után visszatértem a judóhoz, amivel most visszkapom a gyerekkoromat.

